

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу
міграційних процесів**

**ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ
З МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
(30 жовтня – 5 листопада 2015 року)**

Київ 2015

Оперативний звіт підготовлено Контактним інформаційно-аналітичним центром з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України створений відповідно до наказу ДМС від 29 травня 2015 року № 64 в рамках виконання рекомендацій, що містяться у п'ятій доповіді ЄК щодо прогресу України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів діє на базі Управління документального забезпечення, роботи зі зверненнями громадян та запитами на інформацію Державної міграційної служби України.

У звіті представлені оперативні (за тиждень) результати спостережень за основними подіями в Україні та світі, з метою здійснення прогнозу розвитку міграційних процесів в Україні.

У звіті використано статистичну інформацію ДМС, Оперативної групи Міжвідомчого координаційного штабу з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, звіти СММ ОБСЄ, інформаційні повідомлення Держприкордонслужби, СБУ, Інформаційно-аналітичного центру, ДСНС, агенцій УНІАН та Deutsche Welle, української служби Британської телерадіомовної корпорації, МОМ, Єврокомісії, радіо «Свобода», інформаційного порталу Warsintheworld.

ЗМІСТ

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ	2
1.1. Зовнішні показники	2
1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі	2
1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі	3
1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, ...	5
1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі	6
1.2. Внутрішні показники	8
1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.	8
1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.	8
1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.	9
1.2.4. Зміни в законодавстві.....	11
II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ..	12
2.1. У сфері внутрішньої міграції.....	12
2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції	13
2.3. У сфері надання притулку.....	15
2.4. У сфері трудової міграції	15

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

1.1. Зовнішні показники

1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі

Минулого тижня (30 жовтня – 5 листопада) світові події, які мали прямий або опосередкований вплив на міграцію, були такими:

- як стало відомо **30 жовтня**, США відправлять до Сирії невелику групу американських сил спеціальних операцій у рамках боротьби проти «ІДІЛ».

Цей крок у США розглядають як «зрушення», а не «зміни» в американській стратегії проти «ІДІЛ».

Сили спеціальних операцій будуть розміщені на півночі Сирії і працюватимуть разом з курдськими збройними формуваннями та «Вільною сирійською армією»;

- влада Албанії з **1 листопада 2015 року** скасовує тимчасовий безвізовий режим для громадян Росії.

Тепер для відвідування цієї європейської країни російським туристам доведеться оформляти візу в посольстві, або мати діючий кількарізний «шенген», візу США або Великобританії. Проте у цьому випадку термін перебування в країні не повинен перевищувати 90 днів протягом піврічного періоду. Оформлювати албанську візу не доведеться і тим росіянам, у кого є чинний дозвіл на проживання в США, Великобританії або однієї з країн-членів Євросоюзу;

- як стало відомо **3 листопада**, Росія до грудня 2016 року, з СНО-III (укладений Росією і США у 2010 році), планує утилізувати 17 мобільних пускових установок комплексу «Тополь» в рамках договору СНО. Відповідна документація розміщена на офіційному порталі державних закупівель РФ.

Метою проведення робіт є ліквідація та утилізація 17 ґрунтових мобільних пускових установок, що знаходяться у військовій частині 25850 (с/мт Белезіно, Республіка Удмуртія). Терміни виконання робіт: початок - з моменту укладення державного контракту, закінчення - 25 листопада 2016 року", - йдеться в документації;

- **3 листопада** понад 20 тисяч людей вийшли в Бухаресті на мітинг проти корупції в органах влади, приводом для якого стала загибель людей під час пожежі у нічному клубі, який не був сертифікований для проведення концертів і піротехнічних шоу. Трагедія сталася 31 жовтня.

Багато учасників акції прийшли з діржавими національними прапорами. Такі прапори були символом революції, яка чверть століття тому поклала край правлінню Чаушеску.

На тлі протестів Прем'єр-міністр Румунії Віктор Понта оголосив про свою відставку.

- **3 листопада** офіційний представник президента Тайваню анонсував зустріч в нейтральному Сінгапурі лідера КНР Сі Цзіньпіна і президента Тайваню Ма Інцзю, які мають намір обговорити ситуацію в протоці, що відокремлює Тайвань від Китаю. Метою переговорів буде збереження існуючого статусу кво. За підсумками переговорів не буде підписано жодних документів.

Відповідно до китайських законів Тайвань є провінцією КНР, проте де-факто після 1949 року, коли завершилася громадянська війна, вона не підкоряється Китаю.

У 1990-і роки КНР і Тайвань вперше почали проводити переговори на різних рівнях, однак про зустріч лідерів досі не йшлося;

- в середу, **4 листопада**, аеропорт на індонезійському острові Балі було закрито через активність вулкану.

Стовп попелу піднімався на висоту до 4 тис. м., в аеропорту скасовано більше 100 рейсів, половина з них – міжнародні.

1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі

Станом на 05.11.2015 конфліктні ситуації та війни обліковуються орієнтовно у 64 країнах світу та окремих регіонах, у тому числі: у Африці – 27, в Азії – 15, в Європі – 9, у Південній Америці – 4, у Північній Америці – 1 та на Близькому Сході – 8.

Гарячі ситуації спостерігаються у 23-х країнах та окремих територіях, в тому числі:

- в Африці – у 9 країнах:

ДР Конго, Малі, Судан і Сомалі – війна проти терористичних угруповань;

Єгипет і Нігерія – війна проти ісламістських бойовиків;

Лівія і Південний Судан – громадянська війна;

ЦАР – сутички між мусульманами і християнами;

- в Азії – у 5 країнах:

Афганістан, Пакистан і Філіппіни – війна проти ісламістських бойовиків;

Бірма – війна проти повстанських груп;

Мальдіви – введено надзвичайний стан;

- в Європі – у 2 країнах:

Росія – бойові дії проти ісламістських бойовиків у Чечні та Дагестані;

Україна – війна проти терористичних угруповань.

- у Південній Америці – у 1 країні:

Колумбія – війна проти терористичних угруповань.

- у Північній Америці – у 1 країні:

Мексика – війна проти наркокартелів.

- на Близькому Сході – у 5 країнах:

Ірак, Ізраїль, Ємен – війна проти ісламістських бойовиків;

Туреччина – війна проти терористичного угруповання;

Сирія – громадянська війна.

Найбільший резонанс впродовж останнього тижня отримали такі події:

Єгипет – у місті Ель-Аріш, що розташоване у північній частині Синайського півострова, у середу, 4 листопада, в результаті вибуху автомобіля поблизу поліцейського клубу, загинуло 6 осіб та поранено – 10.

Відповідальність за напад взяла єгипетська філія «ІДІЛ», проти якої збройні сили Єгипту наразі ведуть активну боротьбу.

Крім того, в результаті можливого вибуху, в суботу, 31 жовтня, на Синайському півострові розбився пасажирський літак російської авіакомпанії «Когалімавіа», в результаті чого загинули усі 224 пасажери, серед яких було 4 громадянина України.

Відповідальність за аварію літака наразі не взяло на себе жодне угруповання.

Мальдіви - у зв'язку з загрозою національній безпеці з 4 листопада Президентом Мальдівської Республіки запроваджено надзвичайний стан терміном на 30 діб.

Це рішення оголошено напередодні великого антиурядового протесту, очолюваного опозиційною демократичною партією.

Президент Абдулла Ямін оголосив таке рішення після начеб-то викриття великого складу зброї. Також охорона знайшла у автомобілі керівника держави бомбу.

Таким чином, президента Республіки підозрюють у наміреному представленні більш широких повноважень силам безпеки.

Індія-Пакистан – 2 індійських військових загинуло після збройної сутички з військовими Пакистану на кордоні, що ділит регіон Кишмір між двома країнами. Інцидент трапився у районі Гурез, округу Бандіпора.

Сомалі – військові урядові сили за підтримки сил міжнародної коаліції продовжують військові операції по знищенню підрозділів ісламістського угруповання «Аль-Шабааб». В суботу, 31 жовтня, сомалійські військові за підтримки ефіопських збройних сил знищили 2 ключові бази «Аль-Шабааб» поблизу міста Дінсур.

У відповідь, в понеділок, 2 листопада, смертники «Аль-Шабааб» атакували популярний готель в столиці Сомалі – Могадішо, в результаті чого 15 чоловік загинуло. Серед жертв числяться бізнесмени, політики, співробітники спецслужб та цивільні громадяни.

Сирія - Міністерство оборони Росії оприлюднило підсумкові дані за місяць авіаударів російських літаків по об'єктах «Ісламської держави».

За словами глави Головного оперативного управління Генштабу Андрія Картаполова, у жовтні російські літаки здійснили 1391 бойовий виліт, знищивши при цьому 1623 об'єкти терористів, у тому числі 249 пунктів зв'язку, 51 табір підготовки, 35 заводів і майстерень, 131 склад, 371 опорний пункт і 786 польових таборів і баз.

Президент РФ Володимир Путін продовжує пояснювати втручання Москви у внутрішні справи Сирії боротьбою з «ІДІЛ». Тим не менше, більшість російських авіаударів були спрямовані проти повстанців, які виступають проти «ІДІЛ» і правлячого режиму президента Башара Асада.

У той же час, 1 листопада стало відомо, що незважаючи на зазначені доповіді російського Міноборони, бойовики «Ісламської держави» після зіткнення з армією Сирії взяли під контроль місто Махін на південь від

адміністративного центру провінції Хомс, і опинилися в 20 км від ключового шосе, що зв'язує Дамаск і Хомс.

Крім того, зіткнення зафіксовані біля міста Садад, в якому мешкають переважно християни;

Туреччина - 5 листопада курдське агентство Firat оприлюднило рішення Робітничої партії Курдистану про припинення перемир'я з Туреччиною після проведення турецькими військовими чергових операцій проти курдських активістів.

1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, в країнах, що мають спільні з Україною кордони

Республіка Білорусь

За повідомленнями Міністерства надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь, надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, впродовж минулого тижня у районах, що межують з кордонами України, не зафіксовано.

Республіка Молдова

Впродовж останнього тижня за даними Служби цивільного захисту і надзвичайних ситуацій Молдови наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Російська Федерація

У регіонах, що межують з Україною за повідомленнями МНС Російської Федерації наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Республіка Польща

У регіонах Польщі, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Румунія

Снігопади на півночі країни, у районах, що знаходяться неподалік українсько-румунського кордону, паралізували траси та залізницю.

Разом з тим, 31 жовтня унаслідок пожежі, що сталася в ніч на суботу в одному з популярних нічних клубів у центрі Бухареста, 45 осіб загинуло, ще близько 180 постраждали. Серед загиблих є іноземці.

За попередніми даними, під час піротехнічного шоу загорілися елементи декору з пінопласту на стелі, почалося сильне задимлення, а потім пролунав вибух. Багато відвідувачів у паніці кинулися до єдиного виходу, де сталася тиснява. Як повідомляється, багато хто загинув від задухи.

Словацька Республіка

У регіонах Словацької Республіки, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Угорщина

У регіонах Угорщини, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі

Міграційна криза в ЄС триває. Основними постачальниками мігрантів є країни, у яких ведуться бойові дії. Це в основному країни Африки та Близького Сходу (Афганістан, Сирія, Лівія, Ірак, Туніс, Єритрея, Нігерія, Судан).

У жовтні Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) зафіксувало рекордну кількість біженців, які дісталися берегів Європи морем, - 218 394 особи. У вересні цей показник становив 172 843 особи.

Таким чином, тільки за жовтень 2015 року кількість біженців майже сягнула показника всього минулого року (219 тисяч).

За оцінками Frontex мігранти в 2015 році 800 тисяч разів незаконно перетнули кордони Європейського Союзу. При цьому за оцінками ООН, кількість біженців, які дісталися Європи морем, сягнула 744 тисячі осіб.

За прогнозами глави агентства з охорони зовнішніх кордонів ЄС Frontex Фабріса Леггері, приплив мігрантів, ще не досяг свого піку.

Frontex також 4 листопада закликав європейські держави затримувати біженців, яким відмовили у наданні притулку, щоб їх можна було «швидко» відправляти назад в країни їхнього походження.

Мета мігрантів, що прибувають до Європи залишається незмінною – отримання статусу біженця та соціальних пільг у Великобританії, Німеччині, Франції, Норвегії та інших розвинених країнах ЄС.

Основними маршрутами проникнення нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу до ЄС через є такими:

- 1) Іспанія – Франція - Великобританія;
- 2) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Угорщина – Австрія – Німеччина;
- 3) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Хорватія – Словенія – Австрія – Німеччина;
- 4) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Угорщина – Словачія – Чехія;
- 5) Італія – Франція – Німеччина;
- 6) Італія – Франція – Великобританія;
- 7) Росія – Норвегія («Північний маршрут»).

Згідно даних Євростату географія розселення мігрантів має наступний вигляд:

- Німеччина стає притулком в основному для громадян Сирії, Афганістану і Косово;
- Італія – Нігерія, Гамбія та Пакистан;
- Франція – Косово, ДР Конго та Судан;
- Фінляндія – Сомалі, Ірак та Албанія;
- Англія – Єритрея, Пакистан і Росія.

Як повідомило ООН на минулому тижні, у Сирії протягом місяця, що там діяли росіяни, принаймні 120 тисяч сирійців стали внутрішньо переміщеними особами. П'ятдесят дві тисячі людей виявилися внутрішньо переміщеними особами лише у північній частині провінції Хама і південній частині провінції Ідліб.

Єврокомісар з питань гуманітарної допомоги та кризового управління Крістос Стіліанідес, під час візиту у Йорданії та Лівані, 1 листопада заявив, що Єврокомісія виділить 28 млн євро в якості гуманітарної допомоги для підтримки сирійців, переміщених в результаті конфлікту в приймаючі їх громади в Йорданії.

Фінансування має допомогти покрити основні потреби біженців і приймаючих громад, таких як охорона здоров'я, чиста вода, оренда приміщення та освіта.

Крім цього, Афганістан підписав Женевську конвенцію, і, тим самим, зобов'язався приймати назад своїх громадян, яких депортують з Німеччини. Афганці в даний час - другі за кількістю після сирійців серед шукачів притулку в Європі.

В той же час, політика ЄС щодо прийняття та розподілу мігрантів досі не набула єдиних підходів.

Як стало відомо 30 жовтня, міністр закордонних справ Швеції Маргот Вальстрем заявила, що Швеція в майбутньому не зможе приймати таку ж кількість мігрантів, яка прибуває в країну в даний час, оскільки щорічне навантаження у 190 тис. осіб, в довгостроковій перспективі може зруйнувати внутрішню систему в країні.

Таким чином, Швеція й надалі буде тиснути на ЄС заради того, щоб отримати більше фінансової допомоги на тлі міграційної кризи.

Після тривалих дискусій лідери партій-членів коаліції в Бундестазі домовилися щодо пришвидшення процедур розгляду заявок біженців, у яких низькі шанси на отримання притулку в Німеччині.

Відповідно до попередніх планів, по всій Німеччині існуватимуть від трьох до п'яти таких центрів, зокрема, в баварських містах Бамберг та Манчінг. Зокрема, шукачам притулку з низькими шансами залишитись у Німеччині не буде дозволено виїжджати за межі округу, в якому розташований відповідний центр для біженців. Водночас було відхилено ідею так званих «транзитних зон» для біженців, проти яких виступали соціал-демократи через те, що затримані в них мігранти фактично підпадали б під арешт.

Окрім того, у зазначених центрах має відбуватись прискорена процедура розгляду для заявників із безпечних країн походження, зокрема з Балкан. Сторони домовились про необхідність суворої охорони зовнішніх кордонів ЄС.

Уряд Австрії запропонував законопроект, направлений на стримування потоку мігрантів у країну з Афганістану.

Зокрема, новий закон змусить більшість афганців чекати 3 роки замість одного згідно з діючими правилами, щоб привезти свої сім'ї в Австрію, а також доводити, що у них є самостійне джерело доходу, медична страховка і квартира.

Закон повинен пройти голосування в парламенті у листопаді і буде застосовуватися у відношенні тих, кому наданий «додатковий захист», тобто в основному афганців, а не тих, кому було надано повний політичний притулок, наприклад, більшості сирійців.

На тижні, що минув, Євросоюз оголосив про практичні результати перших кроків політики повернення незаконних мігрантів, які прибули до ЄС. З вересня цього року депортовано 569 мігрантів, яким було відмовлено у статусі біженця, з яких більше 150 громадян депортовано з Німеччини.

Для них було організовано 13 спецрейсів до країн Балканського півострова, Азії та Африки. Польоти здійснювалися у Албанію, Вірменію, Грузію, Косово, Єгипет, Туніс, Нігерію і Пакистан.

В процесі брало участь європейське прикордонне агентство Frontex, створене спеціально для вирішення питань про депортації мігрантів.

1.2. Внутрішні показники

1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.

Згідно з офіційною інформацією, розміщеною на офіційному інформаційному порталі Державної служби з надзвичайних ситуацій України надзвичайних, подій, які б призвели до можливого переселення людей протягом 30 жовтня – 5 листопада на території України не зафіксовано.

Водночас, за оперативною інформацією ГУ ДСНС України в Луганській області протягом звітного тижня проводилися заходи з ліквідації пожежі, яка виникла 29 жовтня на території польового складу ракетно-артилерійського озброєння Міністерства оборони України у м. Сватове Луганської області, та її наслідків.

Внаслідок розриву снарядів під час пожежі в радіусі двох кілометрів у 80% будівель вибуховою хвилею вибито скло. При цьому від газопостачання було відключено п'ять населених пунктів: м. Сватове, с. Петрівка, с. Меловатка, с. Рудовна, с. Мостки, які потрапляли у зону імовірного ураження (приблизний радіус 25 км); у більшій частині м. Сватово (70 %) прирено електро- та водопостачання.

Всього до ліквідації надзвичайної ситуації залучено близько 900 осіб від різних відомств та 170 одиниць техніки.

31 жовтня о 23:06 пожежа була ліквідована. Станом на 4 листопада робота об'єктів життєзабезпечення (енерго, газу та водопостачання) у місті Сватове та прилеглих населених пунктів відновлена повністю.

Станом на 5 листопада продовжуються роботи по виявленню та знешкодженню вибухонебезпечних предметів.

1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.

Протягом звітного тижня (30 жовтня – 5 листопада) ситуація у зоні проведення антитерористичної операції залишалася стабільною. Водночас майже в 7 разів – до 39-ти збільшилася кількість обстрілів незаконними збройними формуваннями позицій українських військових.

Застосовуючи стрілецьку зброю, великокаліберні кулемети, та гранатомети різних систем терористи-найманці намагалися з новою силою розпалити конфлікт у зоні АТО, внаслідок чого 1 військовий загинув та 6 отримали поранення.

Мал. 1 – Мапа АТО станом на 04.11.2015.

Протягом звітного тижня українські військові продовжили відведення озброєння калібром менше 100 мм, а саме: була повністю відведена артилерія даного калібру на домовлену відстань 15 км від лінії розмежування та розпочато відведення мінометів калібру менше 120 мм у Донецькій області.

При цьому, 3 листопада спеціальна моніторингова місія ОБСЄ (далі – СММ) зафіксувала наявність озброєння бойовиків в місцях, що порушують вимоги ліній відведення, а саме: 1 нерухома БМП-2, оснащена ПТРК (9К111 «Фагот») в районі підконтрольного уряду смт. Новотошківське (53км на північний захід від Луганська) та три вкриті маскувальною сіткою РСЗВ (122мм, «Град», БМ-21) в районі підконтрольного уряду с. Чабанівка (67км на північний захід від Луганська).

1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.

Згідно з оперативною інформацією Міжвідомчого координаційного штабу з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованої

території, у період 30 жовтня – 5 листопада кількість тимчасово розміщених громадян України, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, збільшилася на 4,3 тис. осіб (0,4 %). Із загальної кількості вказаних осіб 97,8 % – переселенці з Донецької та Луганської областей.

Станом на 05.11.2015 з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів загалом переселено 974,6 тис. осіб (587,1 тис. сімей), у тому числі:

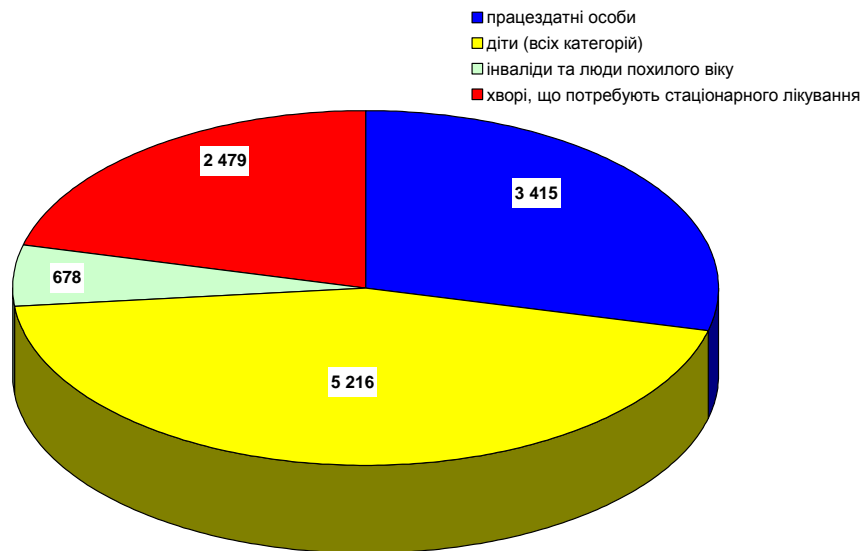
- з Донецької і Луганської областей – 953,2 тис. осіб;
- з АР Крим і міста Севастополь – 21,4 тис. осіб.

Мал. 2 – Розподіл внутрішньо переміщених осіб за регіонами переселення.

Як видно з малюнку 2 найбільші потоки внутрішнього переміщення осіб з районів проведення АТО спрямовані у східні та центральні регіони України (Луганська, Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Київська області та місто Київ).

За інформацією ДСНС України місцевими органами виконавчої влади на даний час визначено 709 об'єктів різної форми власності, в яких можливе розміщення 11 тис. 788 внутрішньо переміщених осіб.

Мал. 3 – Можливості розподілу внутрішньо переміщених осіб за категоріями (осіб).

1.2.4. Зміни в законодавстві

Впродовж останнього тижня зміни у законодавстві, що стосуються сфер міграції, та які можуть вплинути на сфери міграції, не відбувалися.

Слід зазначити, що 3 жовтня Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», яким передбачено внесення змін до Законів України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання» та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

Основною метою цього Закону є приведення Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» у відповідність до керівних принципів ООН з питання про переміщення осіб усередині країни, спрощення процедури обліку внутрішньо переміщених осіб і посилення гарантій дотримання їх прав і свобод.

5 жовтня Верховна Рада України ухвалила Закон «Про зовнішню трудову міграцію», яким встановлює правові та організаційні засади державного регулювання зовнішньої трудової міграції та соціального захисту громадян України, які тимчасово виконували або виконують роботу за кордоном (трудовах мігрантів), і членів їх сімей.

Крім того, Верховна Рада України прийняла за основу проекти Законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянств та урегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції» та «Про внесення змін до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» щодо вдосконалення процедури документування осіб». Останнім пропонується шляхом внесення змін до статей 10, 11 Закону «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» надати ДМС повноваження здійснювати виправлення у документах, що пов'язані з процедурою визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у разі виявлення неточностей у відомостях про цих осіб, а також

передбачається узгодити із Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» строки оформлення посвідчення біженця та посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту.

II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

2.1. У сфері внутрішньої міграції

Ризик посилення обсягів внутрішньої міграції населення з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО.

Як уже зазначалося вище впродовж останнього тижня (30 жовтня – 5 листопада) кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні збільшилася на 4,3 тис. осіб.

Наведене пояснюється тим, що, незважаючи на роботу ремонтних бригад з відновлення інфраструктури Донбасу та гуманітарну допомогу благодійних організацій, соціально-гуманітарна обстановка в зоні проведення АТО залишається дуже складною.

Для прикладу, згідно звіту СММ у підконтрольному уряду с.Старогнатівка (53км на північний схід від Маріуполя) 674 з 700 домогосподарств у селі не газифіковані, і їм потрібен запас вугілля на зиму, але ціни на вугілля занадто високі для більшості жителів.

Також, переміщенню осіб через лінію розмежування сприятиме відновлення роботи контрольного пункту в'їзду-виїзду «Георгіївка» (розташований поблизу м. Курахове), який працюватиме щодня з 9-ї до 17-ї години.

Крім того, протягом звітного тижня зберігалася тенденція до повернення осіб у зону АТО з Російської Федерації.

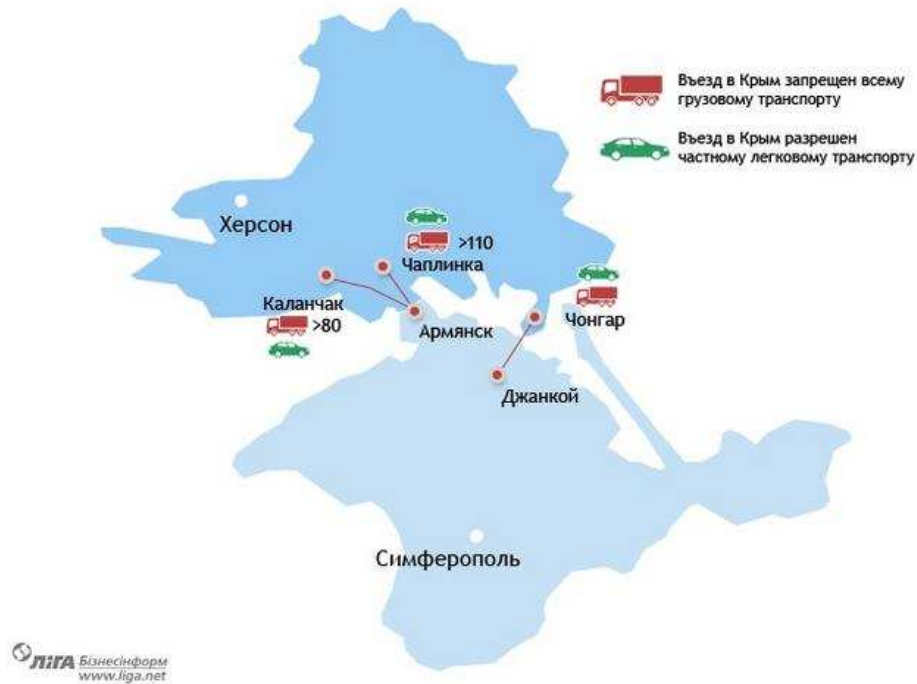
Так, згідно Щотижневого огляду від місії спостерігачів ОБСЄ на російських контрольно-пропускних пунктах Гуково і Донецьк від 3 листопада протягом останнього тижня з 11,1 тис. до 11,4 тис. входів/виходів на день збільшився середній обсяг транскордонного руху через зазначені КПП; середній чистий потік, при цьому, склав -520 (тобто переважає рух з Російської Федерації до України). Така тенденція перевищення людей, які повертаються до України, зберігається протягом останніх 8-ми тижнів.

Більшість транспортних засобів, які перетинають кордон мають номерні знаки, видані в Україні (Луганської області), у тому числі низка автопоїздів і міжміських автобусів, які курсують між Україною (Луганська область) та містами Російської Федерації.

На адміністративному кордоні між територією ВЕЗ «Крим» та іншою територією України продовжується акція Меджлісу кримськотатарського народу з блокування вантажного транспорту, що рухається з материкової України на півострів через контрольні пункти в'їзду-виїзду через адміністративний кордон Чонгар, Чаплинка, Каланчак.

Блокування вантажного автотранспорту в пунктах в'їзду-виїзду через адміністративний кордон між територією ВЕЗ «Крим» та іншою територією

України перш за все вплинуло на вартість продуктів харчування українського виробництва на півострові.

Мал. 4 – Контрольні пункти в'їзду-виїзду через адміністративний кордон між територією ВЕЗ "Крим" та іншою територією України

2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції

Ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців та ОБГ на територію України.

Із запровадженням країнами ЄС жорстких заходів реагування на факти незаконної міграції, південні та західні регіони України, аналогічно до Угорщини, Македонії, Сербії, Італії, Хорватії та Греції можуть стати транзитними пунктами для нелегалів на шляху до розвинених країн ЄС.

Десятьох вихідців з Шрі-Ланки, які намагались незаконно перетнути державний кордон, затримали 31 жовтня прикордонники Мукачівського загону.

Одного з «мандрівників» прикордонний наряд зупинив неподалік від державного рубежу. Згодом під час проведення подальших пошукових заходів прикордонники виявили ще дві групи осіб, без документів. Зі слів затриманих стало відомо, що усі вони є громадянами Шрі-Ланки та мали намір незаконно потрапити на територію однієї з країн Європейського Союзу.

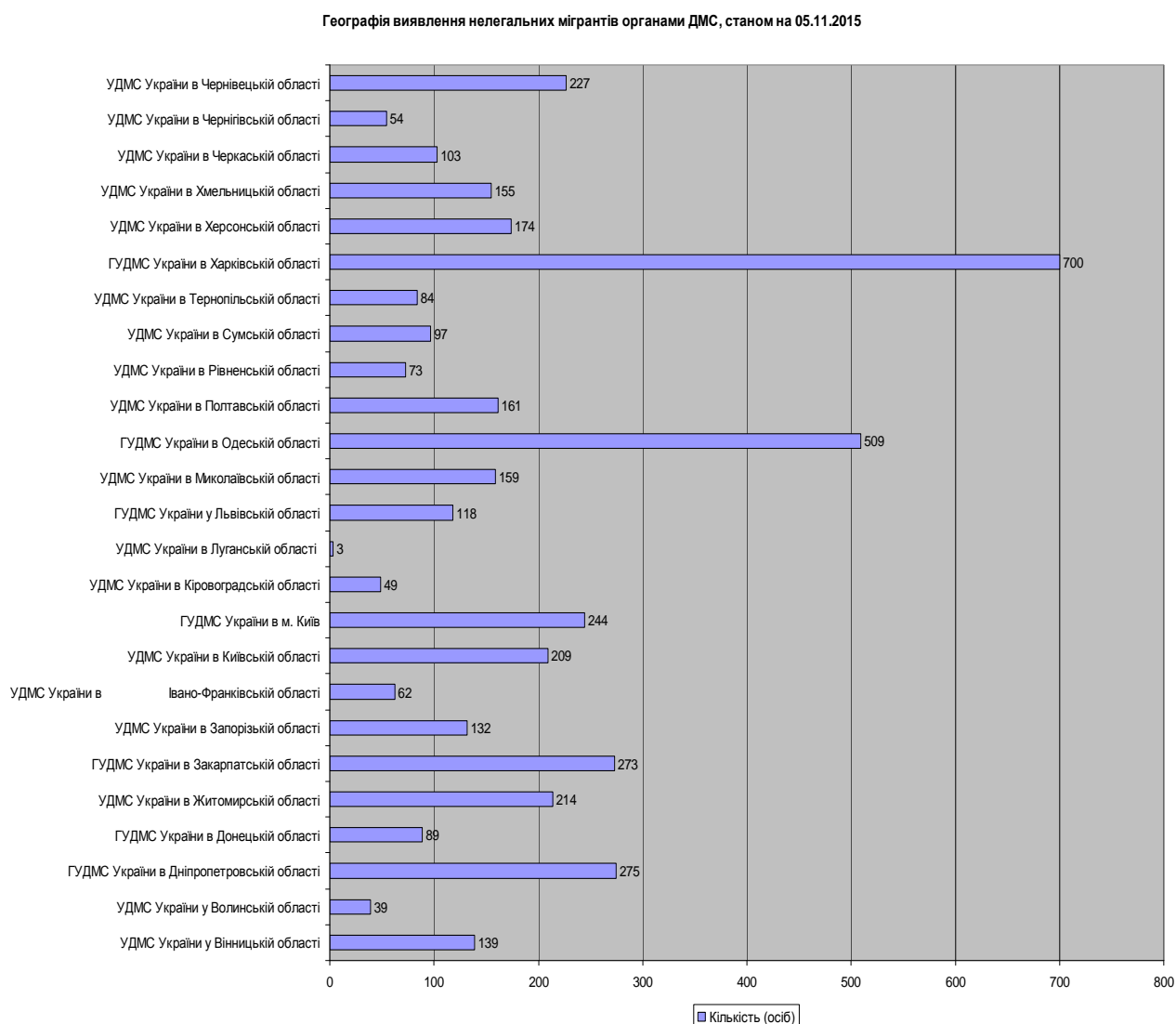
Також 31 жовтня прикордонники відділу «Ужгород» Чопського загону затримали громадянина Ірану. Чоловіка наряд зупинив за 100 метрів від державного кордону. Зазначений громадянин теж намагався у незаконний спосіб потрапити до Європи у пошуках кращого життя.

По всій ділянці кордону проводяться спеціальні операції із залученням силових відомств не тільки нашої держави, а й суміжних країн. Одна з них — «Кордон-2015», основна мета якої — це боротьба з нелегальною міграцією.

Станом на 05.11.2015 органами ДМС виявлено 4 342 нелегальних мігрантів, що на 102 особи більше, ніж станом на 29.10.2015. Детальна

інформація щодо географії виявлення нелегальних мігрантів органами ДМС наведена у малюнку 5.

Також органами ДМС впродовж минулого тижня виявлено 404 іноземця та осіб без громадянства, які порушили правила перебування в Україні.

Мал. 5. – Географія виявлених органами ДМС нелегальних мігрантів станом на 29.10.2015

Наразі головним фактором відсутності масового напливу нелегальних мігрантів з країн Африки та Азії в Україну є те, що Україна має незручне географічне розташування по відношенню до основних шляхів їх міграції у ЄС, наявність в Україні військового конфлікту на Сході України та невпинне зниження життєвого рівня населення України.

Короткостроковий прогноз: враховуючи зниження напруги у районах проведення АТО та наростання спротиву мігрантам у країнах-членах ЄС, ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців на територію України може бути високим.

2.3. У сфері надання притулку

Ризик зростання звернень громадян, у країнах походження яких відбуваються дії, що перешкоджають нормальному проживанню людей, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує захисту

Впродовж 9 місяців 2015 року за отриманням статусу притулку в Україні звернулися 1 115 осіб, з яких найбільше вихідців з Афганістану – 492, Сирії – 102, Сомалі – 96 та Росії – 66.

У поточному році, станом на 05.11.2015, органами ДМС прийнято 699 рішень відносно осіб, які звернулися за притулком в Україні, з яких прийнято рішення про визнання біженцем – 26 осіб, про визнання особою, яка потребує додаткового захисту – 81 осіб, про відмову у визнанні особою, яка потребує захисту – 472 осіб та про втрату/позбавлення/скасування статусу особи, якій надано притулок – 119 осіб.

З огляду на те, що у країнах походження шукачів притулку в Україні тривають активні бойові дії, і те, що держави-члени ЄС закривають власні кордони для нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу, в Україну у будь-який момент може хлинути потік мігрантів, утому числі тих, що прямують до держав-членів ЄС.

Короткостроковий прогноз: враховуючи наявність триваючих військових конфліктів у країнах Близького Сходу і Північної Африки, та наростання спротиву мігрантам у державах-членах ЄС, рівень збільшення потоків шукачів захисту в Україні є високим.

2.4. У сфері трудової міграції

Ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативного впливу трудових мігрантів на ринок праці в Україні.

За повідомленнями Мінекономрозвитку, у I півріччі 2015 року падіння ВВП становило 16,3%, обсяги виробництва в сільському господарстві України знизилися на 9,3%, зростання споживчих цін склало 39,3% в порівнянні з початком року (липень до грудня). Обсяги експорту товарів знизилися на 35,4%. Падіння реальної заробітної плати склало 23,9%.

Рівень інфляції за січень-жовтень поточного року становив 139,5 %, що на 1,9 % менше ніж за січень-вересень (141,4%).

Крім того, ЄБРР прогнозує більше, ніж це очікувалося раніше, уповільнення економіки України за підсумками 2015 року через те, що «економіка нашої країн зазнає негативних впливів регіональних трендів в економічній сфері та сфері безпеки».

Експерти банку знизили для України прогноз падіння ВВП у 2015 році до 11,5%, але передбачають повернення до зростання у 2% у 2016 році.

Короткостроковий прогноз: враховуючи викладене та події на Сході України, наявність значних ризиків необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативний вплив трудових мігрантів на ринок праці в Україні наразі не прогнозується.